

Præster, men det var nogle af dem, der „lumst“ henpittede den Heilighed, der var dem givet. Den høitærede Formand indvendte ikke Noget mod dette Udtryk og kaldte ikke den ærede Rigsdagsmand til Orden. Jeg veed altsaa, at dette Udtryk om en Mængde af en heel Stand er parlamentarisk tilladeligt og parlamentarisk sømmeligt, men jeg for mit Bedkommende skal ligesuldt tillade mig paa det Allerbestemteste at protestere derimod, idet jeg meget gjerne vil indrømme, at mange af dem, der have den af Regjeringen dem givne Heilighed og Opfordring til at udtale sig, maaskee gjøre det paa en mindre rigtig og en mindre passende Maade, men at de skulde gjøre det paa en lumst Maade, at Staven saaledes skulde brydes over deres Sindelag, forekommer mig at være en Udtalelse, som jeg for mit Bedkommende ikke vilde tillade mig, og som jeg troer, at den ærede Rigsdagsmand havde gjort bedst i heller ikke at tillade sig. Men jeg skal ikke forfølge dette videre; jeg betragter det kun som en Ytring af den megen Forvirring, der iøvrigt forekom mig at være i den ærede Rigsdagsmands Foredrag, og paa hvilken jeg endnu kun skal fremføre et Par Exempler. Han mener f. Ex. at kunne tillade sig at karakterisere den franske Revolution ved at kalde den „dette Spektakel“, og tilføie: „Hvad har den udrettet?“ Ja, jeg for mit Bedkommende tilstaaer, at jeg er netop ligesaa naiv som den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 2den Valgfreds (Vrix) og mener, at vi f. Ex. aldrig vilde have siddet her, hvis den franske Revolution ikke havde været. Nu hører jeg ganske vist, at den ærede Rigsdagsmand siger, at det kunde have udviklet sig Altsammen af sig selv, man havde ikke behøvet den franske Revolution, man havde ikke behøvet Frihedens Forkæmpere herhjemme hos os, thi Friheden er gammel i Danmark; det var kommet af sig selv ligesuldt. Ja, Friheden er gammel i Norden; det er et gammelt og sant Ord, men man kunde næsten fristes til ved Siden deraf eller i Modsetning dertil at sige, at Ufriheden var begyndt at blive gammel i Danmark, og at man derfor trængte til dem, der kunde og vilde lede og støtte Bestræbelserne for, at Friheden kunde gjenvindes. Desuden er Friheden ikke saadan

en Urst, en Blomst, der groer af sig selv; det gaar med den, som med alt Andet, den skal pleies og høges. Der skal virkelig saaes, og Friheden skal pleies for at komme til Fremvæxt, og skjøndt det ganske vist er Børherre, der vander, er det dog Menneskene, han bruger som Redskaber baade til at saae og til at vande. Jeg troer derfor, at den ærede Rigsdagsmand er meget paa Bilsbor, naar han mener, at Friheden vilde være kommen af sig selv, vilde være fløien som stegte Duer ind i Munden paa os, dersom ikke Verdensbegivenheder — blandt Andre den franske Revolution — og dersom ikke kraftige og frihedselstende Mænd herhjemme havde gjorde Deres for at lede, støtte og styrke Frihedslængslen og Frihedsbestræbelserne. — Et andet mærkeligt Udtryk i den ærede Talers Foredrag forekommer mig tilstrækkeligt at godtgjøre, hvor lidt han havde klaret sig det Hele, uagtet han gjentagne Gange forsikrede os, at han alvorlig havde tænkt derover. Det var, at han ikke een men flere Gange omtalte, at Forældre vilde have velopdragne Børn, og at det var Lærerne, der skulde opdrage. Mig forekommer det at være klart — og jeg vilde troe, at den ærede Taler havde fortalt sig, hvis han ikke havde gjentaget det flere Gange — at Alt, hvad Lærerne kunne gjøre, er at oplyse, men opdrage kunne de ikke. Oplysningen hører Skolen til; Opdragelsen hører Hjemmet og Livet til.

Jeg skal ikke længer opholde mig ved den ærede Talers Foredrag, men der var dog eet Punkt endnu deri, som jeg skal berøre, da det for mig var det interessanteste, og det var det, at han fortalte os, at han havde staaet Anders Sandøe Ørsted ved Siden. Det er en historisk og litterarhistorisk Notits, som jeg ikke hidtil har kjendt, og som vilde have været af dobbelt Betydning for mig, hvis Anders Sandøe Ørsted havde udsagt, at han havde staaet den ærede Folkethingmand for Aalborg Amts 1ste Valgfreds (Zahle) ved Siden. Denne sidste Notits har jeg imidlertid intetsteds fundet, og derfor tilstaaer jeg, at det, som det ærede Medlem selv berettede os om, hvorledes han havde staaet Anders Sandøe Ørsted ved Siden, tabte meget af sin Betydning for mig, saameget mere som jeg — uden